Lietas Nr.C68505319
Lietas arhīva Nr.CA-2385-20/4
ECLI:LV:RAT:2020:1117.C68505319.14.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020.gada 17.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnesis Juris Freimanis
tiesnese Ilze Ramane
tiesnese Dzintra Zvaigznekalna-Žagare
rakstveida procesā izskatīja vienkāršotās procedūras lietu SIA „Intrum Latvia" prasībā pret /pers. D/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. D/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 15.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019.gada 3.decembrī prasītāja SIA „Intrum Latvia" cēlusi prasību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā pret atbildētāju /pers. D/ par parāda piedziņu.

Pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6.pantu, Ministru kabineta 2013.gada 29.janvāra noteikumu Nr.61 „Noteikumi par parada atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2.punktu, Civillikuma 1., 1587., 1589., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1759., 1765., 1798., 1801., 1805., 1806., 1811., 1828., 1832., 1835., 1934., 1943., 1946.pantu, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas parādu 1 219,05 EUR, aizdevuma lietošanas procentus 256,40 EUR, parāda piedziņas izdevumus 17,00 EUR, valsts nodevu 305,75 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 EUR un ar brīdinājumu izskatīšanu saistītos izdevumus 5,44 EUR, kopā piedzenot 2 352,67 EUR, noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos procentus – 6% gadā ne neapmaksātā pamatparāda summas par laiku no lietas izskatīšanas dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

[2] 2020.gada 9.janvārī Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētāja prasību atzīst daļā par parāda piedziņu 398,83 EUR apmērā un līgumisko procentu piedziņu 39,38 EUR apmērā.

[3] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 15.aprīļa spriedumu prasība apmierināta daļēji. Tiesa nosprieda:

piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai parādu 1 219,05 EUR, aizdevuma lietošanas procentus 497,33 EUR par periodu no 2015.gada 11.augusta līdz 2016.gada 7.jūnijam, līgumiskos nokavējuma procentus 48,40 EUR par periodu no 2015.gada 11.novembra līdz 2016.gada 11.martam, likumiskos nokavējuma procentus 256,40 EUR par periodu no 2016.gada 8.jūnija līdz 2019.gada 22.novembrim, parāda piedziņas izdevumus 7,00 EUR un tiesas izdevumus 307,55 EUR, kopā piedzenot 2 335,73 EUR;

noteikt prasītājai tiesības par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās, bet nesamaksātās pamatparāda summas;

noraidīt prasību daļā par parāda atgūšanas izdevumu 10,00 EUR piedziņu.

[3.1] Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2014.gada 21.jūlijā starp AS „BIGBANK" Latvijas filiāli un atbildētāju noslēgts aizdevuma līgums Nr.1450332/10ba (turpmāk – aizdevuma līgums), ar kuru atbildētājai izsniegts aizdevums 1 300,00 EUR apmērā, nosakot atmaksas termiņu līdz 2019.gada 12.augustam.

Pamatojoties uz 2018.gada 29.maija cesijas līgumu, kas noslēgts starp AS „BIGBANK" un SIA „Lindorff Latvia", SIA „Lindorff Latvia" ieguva prasījuma tiesības, kas izriet no saistībām pret atbildētāju no 2014.gada 21.jūlija aizdevuma līguma.

2017.gada 29.decembrī SIA „Lindorff Latvia" mainījusi nosaukumu uz SIA „Intrum Latvia".

[3.2] No lietas materiāliem pievienotā parāda aprēķina izriet, ka prasītāja aprēķinājusi atbildētājai galveno parādu 1 219,05 EUR.

Atbildētāja prasību atzinusi daļā par 398,83 EUR piedziņu, norādot, ka samaksātā summa 901,17 EUR apmērā jāieskaita pamatparāda dzēšanā.

Tiesa minēto viedokli atzinusi par nepamatotu un neatbilstošu pušu starpā noslēgtā aizdevuma līguma nosacījumiem. Noslēdzot aizdevuma līgumu, atbildētāja apņēmās atgriezt pamatparāda summu, kā arī uzņēmās saistības maksāt procentus par kapitāla lietošanu un ikmēneša administrēšanas maksu, kā arī piekrita līguma nosacījumiem par to, ka, kavējot maksājumu, būs jāsedz aizdevējai izdevumi, kas radušies saistībā ar parāda piedziņu (līguma 4.3.apakšpunkts). Līdz ar to nav pamatoti atbildētājas iebildumi par samaksātās summas 901,77 EUR ieskaitīšanu pamatparāda dzēšanai.

Ievērojot minēto, tiesa atzinusi, ka nav pamats apšaubīt prasītājas iesniegtos pierādījumus un prasījuma pamatotību, līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai piedzenams parāds 1 219,05 EUR.

[3.3] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas kredīta lietošanas procentus 497,33 EUR.

Pamatojoties uz Civillikuma 1753., 1946.pantu, tiesa secinājusi, ka aizdevuma līgumā puses vienojušās par procentu likmi 56% gadā, nosakot, ka procentu summa, kas aprēķināta par aizdevuma termiņu (60 mēneši) veido 2 539,86 EUR.

No lietas materiāliem pievienotā maksājuma grafika izriet, ka 60 mēnešu laikā atbildētājai bija jāveic procentu atmaksa 2 539,86 EUR. Ar aprēķinu apstiprinās, ka atbildētāja veikusi kapitāla lietošanas procentu samaksu 712,07 EUR apmērā. Starpība starp nolīgtajiem un samaksātajiem procentiem veido 1 827,79 EUR, savukārt prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētājas aizdevuma lietošanas procentus par periodu no 2015.gada 11.augusta līdz 2016.gada 7.jūnijam 497,33 EUR. Ievērojot minēto, kopējā aizdevuma lietošanas procentu summa veido 1 209,40 EUR, kas atbilst Civillikuma 1763.pantam.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka prasība par līgumisko procentu piedziņu 497,33 EUR apmērā par laika posmu no 2015.gada 11.augusta līdz 2016.gada 7.jūnijam apmierināma.

[3.4] Atbildētāja, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 3., 5. un 6.pantu, iebildusi aizdevuma līguma nosacījumiem par līgumsoda un nokavējuma procentu apmēru, kas noteikts aizdevuma līguma 4.1.apakšpunktā.

Tiesa atzinusi, ka atbildētāja šajā lietā uzskatāma par patērētāju atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punktam.

Tiesa, izvērtējot līguma nosacījumus kopsakarā ar prasības precizējumos tiesai izvirzītajiem prasījumiem, atzinusi, ka atbildētājas iebildumi par aizdevuma līguma 4.1.apakšpunktu neattiecas uz prasītājas izvirzīto prasības priekšmetu. Prasītāja nav izmantojusi aizdevuma līgumā piešķirtās tiesības aprēķināt nokavējuma procentus aizdevuma līguma 4.1.apakšpunktā minētajā apmērā, bet gan aprēķinājusi tos par periodu no 2015.gada 11.novembra līdz 2016.gada 11.martam (121 diena) 4% apmērā no pamatparāda summas, ievērojot arī Civillikuma 1763.panta pirmajā daļā noteikto, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Atbilstoši Civillikuma 1759.panta 1.punktam atbildētāja pieļāvusi saistību izpildes nokavējumu, kas dod pamatu prasītāja aprēķināt nokavējuma procentus.

Tiesa atzinusi, ka prasītājas aprēķinātais nokavējuma procentu apmērs 48,40 EUR jeb 4% no pamatparāda summas atzīstams par samērīgu un tas atbilst tirgus situācijai, nerodot kreditora netaisnas iedzīvošanās uz patērētāja rēķina pazīmes.

Ievērojot minēto, tiesa atzinusi, ka no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami nokavējuma procenti 48,40 EUR apmērā par periodu no 2015.gada 11.novembra līdz 2016.gada 11.martam.

[3.5] Prasītāja lūdz piedzīt likumiskos procentus 256,40 EUR par laika posmu no 2016.gada 8.jūnija līdz 2019.gada 22.novembrim (par 1 262 kavējuma dienām).

Pamatojoties uz Civillikuma 1759.pantu, 1760.pantu un ievērojot, ka ar cesijas līgumu prasītājai cedētas galvenās un blakus saistības un blakus prasījumi, tajā skaitā līgumsodi, piešķirtie un likumiskie procenti, tiesa atzinusi par pamatotu prasību par likumisko procentu piedziņu 256,40 EUR apmērā par laika posmu no 2016.gada 8.jūnija līdz 2019.gada 22.novembrim.

[3.6] Prasītāja norādījusi, ka prasītāja ir parādu atgūšanas pakalpojumu sniedzēja, līdz ar to saskaņā ar Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 5.panta pirmo daļu, prasītāja lūgusi piedzīt parāda atgūšanas izdevumus 17,00 EUR apmērā.

Pamatojoties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6.pantu un 2013.gada 29.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu piešaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2.1.apakšpunktu, tiesa atzinusi par pamatotiem parāda atgūšanas izdevumus 7,00 EUR apmērā, savukārt 10,00 EUR apmērā norādītie izdevumi nav pamatoti, jo lietā nav pierādīts, ka prasītāja veikusi Ministru kabineta noteikumu 2.2.apakšpunktā norādītās darbības.

[3.7.] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un ievērojot Civillikuma 1759.panta 1.punktu, 1760.pantu un 1765.panta pirmo un ceturto daļu tiesa atzinusi prasītājai tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos 6% gadā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas 1 219,05 EUR, ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[4] Atbildētāja iesniegusi apelācijas sūdzību par minēto spriedumu, pārsūdzot to pilnā apjomā.

[4.1] Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka AS „BIGBANK" Latvijas filiāle 2016.gada 7.jūnijā vienpusēji atkāpās no aizdevuma līguma un pieprasīja tūlītēju parāda atmaksu. Ja tiek izmantotas tiesības izbeigt līgumu pirms termiņa, zūd pamats procentu un līgumsoda aprēķināšanai, kā arī piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem.

2018.gada 29.maijā prasītāja pārņēma 2014.gada 21.jūlija aizdevumu līgumu ar cesiju no AS „BIGBANK" Latvijas filiāles. Pati prasītāja nav savlaicīgi cēlusi prasību tiesā, minētais uzskatāms par negodīgu komercpraksi.

[4.2] Apelācijas sūdzības iesniedzēja 2019.gada 23.maijā saņēma Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas brīdinājumu pēc pieteicējas pieteikuma par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā. Minētajā pieteikumā norādīta parāda summa 2 054,53 EUR, tādējādi galvenā parāda summa atšķiras no iesniegtā parāda šajā tiesvedība, kas apelācijas sūdzības iesniedzējas ieskatā rada šaubas par patieso parāda saistību.

[4.3] Apelācijas sūdzības iesniedzēja nepiekrīt prasītājas norādītajiem aprēķiniem par maksājumu ieskaitīšanu procentu samaksā.

Prasītāja lūgusi piedzīt likumiskos procentus 256,40 EUR par periodu no 2016.gada 7.jūnija līdz 2019.gada 22.novembrim, tomēr nav ņemts vērā apstāklis, ka AS „BIGBANK" Latvijas filiāle no līguma atkāpās 2016.gada 7.jūnijā. Aizdevējai pastāv tiesības tikai uz likumiskajiem 6% gādā atbilstoši Civillikuma 1765.pantam.

Atbildētājas ieskatā prasītāja pieprasījusi veikt maksājumus, kas atbildētājai radīja šaubas par saistību, kuras izpildīšanu no viņas prasa, tās apmēru un maksājuma kavējumu. Atbilstoši Civillikuma 1656.panta nosacījumiem parādnieks nav nokavējusi, ka nokavējuma iemesls ir viņa pamatotas šaubas vai nu vispār par to saistību, kuras izpildīšanu no viņa prasa, vai par tās apmēru.

[5] 2020.gada 4.novembrī Rīgas apgabaltiesā saņemti prasītājas paskaidrojumi par apelācijas sūdzību.

[5.1] Prasītāja norāda, ka prasījuma tiesības pret atbildētāju tā ieguvusi 2018.gada 29.maijā. 2019.gada 23.maijā prasītāja vērsās zemesgrāmatu nodaļā par pieteikumu par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, savukārt 2019.gada 3.decembrī celta prasība tiesā, līdz ar to prasītājas ieskatā nav konstatējama vilcināšanas parāda atgūšanas darbībās.

[5.2] Apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka aizdevumam piemērota nesamērīga gada procentu likme 76,8%, jo puses aizdevuma līgumā vienojušās par aizdevuma procentu likmi 56% gadā, kas tiek aprēķināta no aizdevuma summas atlikuma.

[5.3] Prasītāja norāda, ka atbildētājas veiktie maksājumi nav ieskaitīti parāda atmaksai. Prasītāja veiktos maksājumus 901,17 EUR apmērā atbilstoši aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 1.2.apakšpunktam ieskaitījusi šādā kārtībā:

71,10 EUR ar aizdevuma piedziņu saistītajos izdevumos;

712,07 EUR līgumiskajos procentus par aizdevuma lietošanu;

37,05 EUR ikmēneša administrēšanas maksai;

80,95 EUR aizdevuma pamatsummas atmaksai.

[5.4] Attiecībā uz apelācijas sūdzībā norādīto argumentu par pamatsummas apmērā atšķirībām tiesvedībās prasītāja norāda, ka saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā pamatsummas parādam tika pieskaitīti arī parāda piedziņas izdevumi 17,00 EUR.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudot lietas materiālus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība apmierināma daļēji.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pirmās instances tiesas argumentāciju, kas nav apstrīdēta, apelācijas instances tiesa nevērtē, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 203.panta otrajai daļai un 423.panta pirmajai daļai lietas dalībniekam ir tiesības sniegt rakstveida paskaidrojumus uz apelācijas sūdzību. Neesot apelācijas sūdzības argumentiem par kādas sprieduma daļas pārsūdzēšanu, lietas dalībniekam ir tiesības paļauties, ka spriedums šajā daļā nav pārsūdzēts, un tāpēc tas nav apelācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmets, jo liedz pusei atbilstoši sacīkstes principam sagatavot pretargumentus apelācijas sūdzībai un aizstāvēt savas tiesības *(Augstākās tiesas Senāta Civillietu tiesas departamenta 2012.gada 17.oktobra spriedums lietā Nr. SKC-1627/2012)*.

Lai gan apelācijas sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdz pilnā apjomā, no apelācijas sūdzības izriet, ka atbildētāja neizsaka iebildumus attiecībā par pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība par parāda atgūšanas izdevumu 10,00 EUR piedziņu.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka spriedums minētajā daļā stājies likumīgā spēkā.

[8] No apelācijas sūdzības izriet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd apstākļus, kas norādīti sprieduma 3.1.punktā.

[9] No lietas materiāliem pievienotā parāda aprēķina izriet, ka prasītāja aprēķinājusi atbildētājai galveno parādu 1 219,05 EUR.

Atbildētāja prasību atzinusi daļā par 398,83 EUR *(lietas 27.lapa)*. Atbildētāja norādījusi, ka veikusi maksājumus 901,17 EUR apmērā, savukārt no prasītājas aprēķina izriet, ka atbildētāja veikusi maksājumus 63,95 EUR apmērā.

Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka prasītājas iesniegtajiem prasības pieteikuma precizējumiem pievienotais saņemto maksājumu uzskaitījums *(lietas 46.lapa)* atbilst atbildētājas paskaidrojumiem pievienotajās konta izdrukās *(lieta 32.-33.lapa)* atspoguļotās informācijas par prasītājas veiktajiem maksājumiem par aizdevuma līgumu. Ar minētajiem pierādījumiem apstiprinās, ka prasītāja laika posmā no aizdevuma līguma noslēgšanas līdz brīdim, kad AS „BIGBANK" Latvijas filiāle atkāpās no līguma (2016.gada 7.jūnijs) veikusi maksājumus 901,17 EUR apmērā.

Prasības pamatošanai prasītāja pievienojusi aprēķinu *(lietas 45.lapa)*. No minētā aprēķina un prasītājas paskaidrojumiem par apelācijas sūdzību *(lietas 117.-118.lapa)* izriet, ka prasītāja atbildētājas veiktos maksājumus ieskaitījusi šādā kārtībā un apmērā:

par aizdevuma piedziņu saistītajiem izdevumiem 71,10 EUR;

līgumiskie procenti par aizdevuma lietošanu 712,07 EUR;

ikmēneša administrēšanas maksa 37,05 EUR;

aizdevuma pamatsummas atmaksa 80,95 EUR.

[9.1] Saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu maksāšanas nosacījumu 2.1.apakšpunktu aizdevējs ir tiesīgas pirms termiņa vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu no aizņēmēja gadījumā, ja aizņēmējs ir nokavējis no līguma izrietošās maksājumu saistības izpildi vairāk kā trīsdesmit dienas vai jebkurā citā bankas vispārējos noteikumos (pieejami mājas lapā un līgums slēgšanas vietās) vai Latvijas Republikas normatīvajos aktos paredzētajā gadījumā, par to paziņojot aizņēmējam rakstveidā un pievienojot informāciju par parāda apmēru uz atkāpšanās dienu.

Lietā nav strīda, ka prasītāja kā aizdevēja atkāpusies no līguma 2016.gada 7.jūnijā, tomēr Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka lietas materiāliem nav pievienota informācija par parāda apmēru uz atkāpšanās dienu.

Ar aizdevuma līguma maksājuma grafiku *(lietas 14.lapa)* apstiprinās, ka atbildētāja aizdevumu ņēmusi uz 60 mēnešiem. Atbildētāja pirmos deviņus maksājumus veikusi pilnā apmērā *(līdz 2015.gada 13.jūnijam)*, savukārt pārējie maksājumi līdz prasītājas atkāpšanās no līguma veikti daļēji, ko apstiprina atbildētājas norādītā informācija, veicot pārskaitījumu *(lietas 32.un 33.lapa)*: „līguma maksājums pēc grafika/daļēja apmaksa".

[9.2] No prasītājas iesniegtā parāda aprēķina līgumam *(lietas 45.lapa)* izriet, ka prasītāja minētās summas ieskaitījusi iepriekš neveiktajos maksājumos. Atbildētāja veikusi maksājumus vēl pēc prasītājas atkāpšanās no līguma, tas ir, pēc 2016.gada 7.jūnija, ko apstiprina saņemto maksājumu uzskaitījums aizdevuma līgumam *(lietas 46.lapa)*, kas sakrīt ar atbildētājas iesniegto maksājuma pārskata izdruku.

Ievērojot minēto un apstākli, ka prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētājai nosūtīta informācija par maksājamām summām pēc prasītājas atkāpšanās no līguma, savukārt prasītāja arī pēc tam veikusi maksājumus, Civillietu tiesas kolēģija secina, lietā atkārtoti izvērtējami prasītājas veiktie maksājumi un to ieskaitīšana noteiktajās pozīcijās – pamatsummā un līgumiskajos procentos.

[10] Procenti ir maksājums par sveša kapitāla lietošanu. Kā jau iepriekš norādīts, procentu apmēru var samazināt konstatējot likumā noteiktus gadījumus, vai arī pusēm vienojoties. Nespēja pildīt saistības neatbrīvo aizņēmēju no līguma izpildes.

[10.1] No lietas materiāliem pievienotā maksājuma grafika izriet, ka 60 mēnešu laikā atbildētājai bija jāveic procentu atmaksa 2 539,86 EUR. Prasītāja paskaidrojumos norādījusi, ka puses aizdevuma līgumā vienojušās par aizdevuma procentu likmi 56% gadā, kas tiek aprēķināta no aizdevuma summas atlikuma.

[10.2] Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta izpratnē atbildētāja atzīstama par patērētāju, bet prasītāja – par pakalpojuma sniedzēju. Respektīvi, tiesai, izskatot lietu, ir saistošas patērētāju tiesību aizsardzības reglamentējošās tiesību normas, tajā skaitā Patērētāju tiesību aizsardzības likums.

Atbilstoši minētā likuma 6.panta vienpadsmitajai daļai, tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Šīs normas formulējums ļauj secināt, ka likums noteic tiesai pienākumu izvērtēt līguma, kas noslēgts ar patērētāju, noteikumu atbilstību labticīguma prasībām un tos nepiemērot, ja šādi noteikumi ir netaisnīgi no patērētāju tiesību viedokļa, neatkarīgi no tā, vai patērētājs cēlis kādus konkrētus iebildumus *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2013.gada 12.marta spriedumu lietā Nr. SKC- 108/2013 (C39122208)), 2015.gada 20.februāra spriedumu lietā Nr. SKC-19/2015 (C28280410)), 2016.gada 30.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-459/2016 (C33417911)), 2017.gada 31.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-99/2017(C12172813), 2017.gada 30.novembra spriedumu lietā Nr. SKC- 313/2017 (C33310612))*.

[10.3] Izskatāmajā lietā secināms, ka pušu noslēgtais līgums ir tipveida jeb standartlīgums.

Lai neapspriestu līguma noteikumu atzītu par netaisnīgu, ir nodibināms kāds no Patērētāju aizsardzības likuma 6.panta trešajā daļā norādītajiem pamatiem, kas rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās pušu tiesībās un par sliktu patērētājam. Minētā panta trešās daļas 4.punkts paredz, ka par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt tos ar procentos izteiktu līgumsodu. (..) Tirgus situācijai atbilstošu procentu maksāšana nav nekas negatīvs un apkarojams. Turpretim pārmērīgi augstu procentu ņemšanu sauc par augļošanu.(..) Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem *(sk. Torgāns K. Saistību tiesības I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 145.lpp.)*.

Kredīta procentu likme veido daļu no kredīta kopējām izmaksām patērētājam. To ievērojot, tiesai jāvērtē, vai prasītājas noteiktie kredīta lietošanas procenti atzīstami par samērīgiem, tie atbilst tirgus situācijai (tirgū pārsvarā esošajām likmēm, ko parasti piedāvā plašai sabiedrībai) un nerada kreditora netaisnas iedzīvošanās (nesamērīga mantiska labuma gūšana) uz patērētāja rēķina pazīmes.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka puses vienojušās par to, ka aizdevuma atmaksa tiks veikta atbilstoši aizdevuma grafikam, līdz ar to secināms, ka atbildētājai bija zināms kopējais aizdevuma atmaksa un kopējā procentu atmaksa. Lietā nav konstatējams un atbildētāja nav minējusi pamatotus iebildumus, kas norādītu, ka aizdevuma līgumā pielīgtais procentu apmērs būtu atzīstams par netaisnīgu vai neatbilstošu aizdevuma līguma noslēgšanas brīža ekonomiskajai situācijai.

Civillietu tiesas kolēģija nekonstatē, ka pielīgtā procentu likme būtu neatbilstoša līguma noteikumiem un neatbilstoša Patērētāju tiesību aizsardzības

likuma normām. Tomēr lietas izskatīšanā Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamats minēto procentu likmi noteikt dilstošā kārtībā, ievērojot pamatsummas atlikumu.

[10.4] No lietas materiāliem pievienotā maksājuma grafika izriet, ka 60 mēnešu laikā atbildētājai bija jāveic procentu atmaksa 2 539,86 EUR, tas ir, vidēji 42,33 EUR mēnesī. Prasītāja lūgusi piedzīt procentus par laika posmu no 2015.gada 11.augusta līdz 2016.gada Ievērojot minēto, atbildētājai par laika posmu no līguma noslēgšanas līdz prasītājas atkāpšanās no līguma maksājami līgumiskie procenti 973,59 EUR (42,33 EUR x 23 mēneši) apmērā, savukārt prasītājas aprēķinā tos norādījusi 1 209,40 EUR apmērā. Ievērojot, ka atbildētāja iemaksājusi līgumiskos procentus 712,07 EUR apmērā, no atbildētājas par labu prasītājai būtu piedzenami līgumiskie procenti 261,52 EUR (973,59 EUR - 712,07 EUR), noraidot prasību daļā par līgumisko procentu piedziņu 235,81 EUR.

[10.5] Saskaņā ar Civillikuma 1843.pantu, ja kāds samaksā tikai daļu no sava parāda, tad viņa maksājumu vispirms ieskaita vēl nenomaksātos procentos, pēc tam kapitāla dzēšanai un tikai pēc tam līgumsoda dzēšanai, ja vien kreditors nav bijis ar mieru pieņemt maksājumu tieši tikai uz kapitāla rēķinu un par to kvitējis. Citāda vienošanās par līgumsoda dzēšanas kārtību nav spēkā.

Ievērojot minētā panta nosacījumus Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājas veiktie maksājumi par aizdevuma piedziņu saistītajiem izdevumiem 71,10 EUR un ikmēneša administrēšanas maksa 37,05 EUR, kopā – 108,15 EUR bija sākotnēji novirzāmi līgumisko procentu segšanai, nevis ieskaitīšanai minētajās pozīcijās. Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka piedzenamā līgumisko procentu summa grozāma, piedzenot no atbildētājas par labu prasītājai līgumiskos procentus 153,37 EUR (261,52 EUR – 108,15 EUR).

[10.6] Ievērojot, Civillikuma 1843.panta nosacījumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildumu par maksājumos veikto summu ieskaitīšanu pamatparāda dzēšanai, jo atbilstoši minētā panta nosacījumiem daļējas parāda summas segšanas gadījumā viņa maksājumu vispirms ieskaita vēl nenomaksātos procentos, pēc tam kapitāla dzēšanai.

Ievērojot minēto, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenams nesamaksātais pamatparāds 1219,05 EUR.

[11] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums attiecībā uz prasības apmierināšanu daļā par nokavējuma procentu 48,40 EUR piedziņu par periodu no 2015.gada 11.novembra līdz 2016.gada 11.martam, likumisko nokavējuma procentus 256,40 EUR piedziņu par periodu no 2016.gada 8.jūnija līdz 2019.gada 22.novembrim un parāda piedziņas izdevumu 7,00 EUR, ir pareizs un pietiekams, līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma argumentācijai.

[11.1] Ievērojot, ka 2018.gada 29.maijā prasītāja pārņēma 2014.gada 21.jūlija aizdevumu līgumu ar cesiju no AS „BIGBANK" Latvijas filiāles, savukārt prasība tiesā celta 2019.gada 3.decembrī, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav konstatējams prasības celšanas novilcinājums no prasītājas puses.

[11.2] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības iesniedzējas atsauci uz Civillikuma 1656.pantu.

Pastāvot apstākļiem, kas apliecina, ka: 1) parādnieka iebildumi par saistības esību vispār vai tās apmēru ir objektīvi pamatoti (Civillikuma 1656.pants); 2) saistību izpildījumu kavējuši attaisnojoši iemesli (Civillikuma 1657.pants), parādnieks var tikt atbrīvots no atbildības. Tādējādi Civillikuma 1759.pantā 1.punktā kreditoram paredzētās tiesības saņemt procentus tad, ja parādnieks novilcinājis izpildījumu, nav absolūtas. Minētās tiesības likumdevējs ierobežojis, šā likuma 1656. un 1657.pantā noteikdams izņēmuma gadījumus, kad nokavējuma procentu piedziņa kā netaisnīga vai nesamērīga novestu pie parādnieka tiesisko interešu aizskāruma *(sk. Senāta 2019.gada 10.decembra sprieduma lietā Nr. SKC-269/2019 (ECLI:LV:AT:2019:1210.C04439510.7.S) 11.punktu)*.

Tiesu praksē par Civillikuma 1656.pantu norādīts, ka tas nav piemērojams formāli. Ne jebkuras šaubas uzskatāmas par pamatotām šī panta izpratnē, bet tikai tādas, kuras attiecīgo apstākļu ietvarā tiesa atzinusi par saprātīgām un pirmšķietami pamatotām *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 29.septembra sprieduma lietā Nr. SKC-209/2017 ECLI:LV:AT:2017:0929.C33486911.1.S) 7.punktu, Senāta Civillietu departamenta 2019.gada 27.marta sprieduma lietā Nr. SKC-125/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0327.C29451816.3.S) 8.6 punktu)*.

Lai piemērotu Civillikuma 1656.pantu un parādnieku atbrīvotu no nelabvēlīgām nokavējuma sekām, tiesai ir jānodibina šīs normas sastāva pazīme – parādnieka pamatotas šaubas, par kurām nevar uzskatīt jebkurus parādnieka iebildumus pret celto prasību. Pamatotas šaubas likumā ir formulētas kā atklāts juridisks jēdziens (ģenerālklauzula), kas piepildāms ar saturu katru reizi no jauna (sk. Augstākās tiesas 2018.gada 13.novembra sprieduma lietā Nr. SKC-211/2018 (ECLI:LV:AT:2018:1113.C28444212.1.S) 5.punktu).

Atbildētāja noslēdza aizdevuma līgumu, kurā noteikts, ka kavējuma gadījumā maksājumi nokavējuma procenti (aizdevuma līguma 4.punkts). Starp pusēm nepastāv strīds par aizdevuma izsniegšanu atbildētājai, par ko atbildētājai jāveic nokavējuma procentu maksājums, tādējādi lietas izskatīšanā nav pamats secināt, ka atbildētājai pastāvējušas objektīvas šaubas par saistības pastāvēšanu vai tās apmēru.

[12] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pamatotu prasītājas iebildumos norādīto, ka pamatsummas apmēra atšķirības tiesvedībās skaidrojamas ar to, ka saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā pamatsummas parādam tika pieskaitīti arī parāda piedziņas izdevumi 17,00 EUR apmērā, līdz ar to minētais apelācijas sūdzības iesniedzējas iebildums atzīstams par nepamatotu.

[13] Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus, minot arī to apmēru. Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus – sešus procentus no simta gadā – no neatmaksātās naudas summas, ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Ar lietas materiālos esošajiem maksājuma uzdevumiem *(lietas 8.-11.lapa)* apstiprinās, ka prasītāja samaksājusi valsts nodevu par prasības pieteikuma iesniegšanu tiesā 305,82 EUR (265,92 EUR + 39,90 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 EUR, kopā – 309,12 EUR.

Ņemot vērā minēto, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi 255,43 EUR apmērā (prasības apmierināto daļu veido 82,63%).

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]panta pirmo daļu Civillietu tiesas kolēģija nosaka atbildētājai 10 dienu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei.

[16] Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka kopumā pirmās instances tiesa vispusīgi novērtējusi apstākļus un pierādījumus lietā, tomēr pirmās instances tiesas spriedums grozāms attiecībā uz līgumisko procentu piedziņu, ievērojot Civillikuma 1843.panta nosacījumus par atbildētājas maksājumu ieskaitīšanas secību noteiktajās pozīcijās.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 430., 432. un 440.[12]pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

daļēji apmierināt SIA „Intrum Latvia" prasībā pret /pers. D/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu SIA „Intrum Latvia", reģistrācijas Nr.40203088409, parādu 1 219,05 EUR, līgumiskos procentus 153,37 EUR par periodu no 2015.gada 11.augusta līdz 2016.gada 7.jūnijam, nokavējuma procentus 48,40 EUR par periodu no 2015.gada 11.novembra līdz 2016.gada 11.martam un likumiskos nokavējuma procentus 256,40 EUR par periodu no 2016.gada 8.jūnija līdz 2019.gada 22.novembrim, parāda piedziņas izdevumus 7,00 EUR un tiesas izdevumus 255,43 EUR, kopā piedzenot – 1 939,65 EUR *(viens tūkstotis deviņi simti trīsdesmit deviņi euro un sešdesmit pieci centi)*, samaksu veicot uz SIA „Intrum Latvia" norēķinu kontu Nr.LV84NDEA0000081667899, AS „Luminor Bank".

Noteikt SIA „Intrum Latvia", reģistrācijas Nr.40203088409, tiesības saņemt likumiskos 6% *(sešus procentus)* gadā no pamatparāda summas 1 219,05 EUR par laiku līdz sprieduma izpildei, ņemot vērā nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot nesamaksātā pamatparāda apmēru.

Noteikt /pers. D/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 *(desmit)* dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sagatavošana dienā – 2020.gada 17.novembrī.

Tiesnesis	(personiskais paraksts)	J.Freimanis
Tiesnese	(personiskais paraksts)	I.Ramane
Tiesnese	(personiskais paraksts)	Dz.Zvaigznekalna-Žagare